

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060104

DOM
2016-10-18
Stockholm

Mål nr
F 151-16

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2015-12-17 i mål F 18-15,
se bilaga A

KLAGANDE

H W

MOTPARTER

1. L A

2. B A

3. T B

4. G B

5. A D

6. E Å

7. J K

8. M K

9. A N

Dok.Id 1295437

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50 E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen

DOM
2010-08-26

F 151-16

10. J N

SAKEN

Fördelning av förrättningskostnader vid omprövning av andelstal
för gemensamhetsanläggningen ga:3 i Eslövs kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen ändrar mark- och miljödomstolens dom på så sätt att
förrättningskostnaderna ska fördelas i enlighet med Lantmäteriets beslut den
3 december 2014 i ärende nr M14766.

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

H W har, avseende den del av domen som nu ska prövas i sak, yrkat att förrättningskostnaderna ska fördelas i enlighet med beslutade andelstal.

L A har motsatt sig att mark- och miljödomstolens dom ändras. Hon har för egen del yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska besluta att **H W** och **M K** ensamma ska ansvara för hela förrättningskostnaden alternativt för förrättningens slutkostnad minus 16 000 kr.

G B och **T B** har motsatt sig att mark- och miljödomstolens dom ändras. De har för egen del yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska besluta att **H W** och **M K** ska ansvara för hela förrättningskostnaden alternativt en större andel av förrättningskostnaden än vad som motsvarar deras respektive andelstal.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

H W och **M K** ansökte hos Lantmäteriet om omprövning av andelstal för gemensamhetsanläggningen ga:3. Lantmäteriet beslutade med anledning av ansökan om ändrad andelstalslängd för de fastigheter som deltar i gemensamhetsanläggningen och att förrättningskostnaderna skulle fördelas enligt fastställda andelstal.

Sedan **H W** överklagat Lantmäteriets beslut till mark- och miljödomstolen och yrkat att andelstalen skulle räknas om ändrade mark- och miljödomstolen av Lantmäteriet beslutade andelstal för **H W**s fastighet och beslutade att andelstalet skulle reduceras. Dessutom beslutade mark- och miljödomstolen att **H W** skulle åläggas att betala en större andel av förrättningskostnaderna än vad Lantmäteriet beslutat om.

Mark- och miljööverdomstolen, som den 25 februari 2016 har meddelat prövningstillstånd i frågan om förrättningskostnadernas fördelning, gör nu följande bedömning.

Enligt 5 kap. 1 § första stycket lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar ska lagen (1996:242) om domstolsärenden (ärendelagen) tillämpas i mål som överklagats till mark- och miljödomstol. Av 27 § andra stycket ärendelagen framgår att ett beslut inte får gå utöver det som yrkats. Paragrafen ger uttryck för den allmänna principen om förbud mot reformatio in pejus och innebär att en domstol i ett mål där endast en part har överklagat inte får besluta på ett sätt som för parten innebär en försämring jämfört med det överklagade beslutet.

I målet har endast H W överklagat Lantmäteriets beslut. Vid sådant förhållande får domstolen alltså inte, vilket nu har skett, ändra det överklagade beslutet till klagandens nackdel på ett sätt som inte omfattas av klagandens yrkande. Detta gäller oavsett vilka yrkanden som framställs av de motparter som inte överklagat beslutet.

Sammanfattningsvis finner Mark- och miljööverdomstolen att mark- och miljödomstolens dom strider mot den i 27 § andra stycket ärendelagen fastslagna principen om förbud mot reformatio in pejus. Mark- och miljödomstolens dom ska således ändras i denna del och Lantmäteriets beslut om fördelning av förrättningskostnaderna ska fastställas.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Anna Tiberg, Gösta Ihrfelt och Johan Svensson, referent, samt tekniska rådet Karina Liljeroos.

Föredragande har varit Maria Göransson.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2015-12-17
meddelad i
Växjö

Mål nr F 18-15

KLAGANDE

H W

MOTPART

1. L A

2. B A

3. T B

4. A D

5. J K

6. M K

7. A N

8. J N

9. G B

Dok.Id 349824

Postadress

Box 81
351 03 Växjö

Besöksadress

Kungsgatan 8

Telefon

0470-560 100

E-post: mmd.vaxjo@dom.se

Telefax

0470-560 125

Expeditionstid

måndag – fredag
08:00-16:00

10. E Å

ÖVERKLAGAT BESLUT

Lantmäterimyndighetens i Malmö beslut från den 3 december 2014 i ärende nr M14766, se bilaga 1

SAKEN

Omprövning av ga:3, Eslövs kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avvisar L As yrkande om nedsättning av förrättningskostnaderna.

Mark- och miljödomstolen avslår yrkandet om att undanta XXX från skyldigheten att delta i vinterväghållningen.

Med ändring av lantmäterimyndighetens beslut fastställer mark- och miljödomstolen andelstalet för XXX till 10 159.

Mark- och miljödomstolen avslår yrkandena om ändrade andelstal för andra fastigheter än XXX.

Med ändring av lantmäterimyndighetens beslut fastställer mark- och miljödomstolen följande fördelning i procent av förrättningskostnaderna:

XXY	2,0
XXZ	5,0
XXX	40,0
XYX	2,6
XZX	24,9
XYY	6,9
XYZ	7,9
XZY	<u>10,7</u>
	100,0

BAKGRUND

ga:3 inrättades genom beslut den 18 maj 1989, akt 1285-434.

Lantmäterimyndigheten (LM) ändrade anläggningsbeslutet genom beslut om omprövning den 3 december 2014. Bland annat fick fastigheterna nya andelstal.

Det beslutet har nu överklagats av H W till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

H W yrkar i första hand att andelstalen ska räknas om och att mark- och miljödomstolen fastställer nya andelstal i enlighet med, som han slutligt bestämt sin talan, **domsbilaga 2**, dock att han därutöver ska undantas från snöröjningen i likhet med förrättningen 1989, alternativt att han belastas med ett betydligt lägre andelstal för vinterväghållning som enbart baseras på bostaden, samt innebärande bland annat att andelstalen för XYX, XZX och XZY höjs. I andra hand yrkar han att målet skall återförvisas till LM.

Till stöd för sina yrkanden anför han i huvudsak följande. Skogsarealens belastning på gemensamhetsanläggningen ska räknas om där korrekta arealer används, även så för åkermarken. Området ska klassas som Götalands skogsbygd och ton/km ska beräknas efter detta. Där det i LM:s beslut har angetts 170 ton/enhet och år ska det således vara 130 och där det angetts 110 ton/enhet och år ska vara 90 ton/enhet.

Förrättningsbeslutet föregicks av ett sammanträde och inför detta hade LM skickat ut ett förslag med andelstal. Åkerarealen för hans del hade i förslaget olika tontal jämfört med övriga fastigheter. LM har senare meddelat att man gjort fel. Detta fel påverkar hans fastighet högst avsevärt. Betydelsen av korrekta arealer och sträckor förändras högst påtagligt när man belastar fälten med både 170 och 110 ton. Andra delägare har gjort en detaljerad beräkning över körsträckan och arealer i syfte att minimera sina egna andelstal. Detta underlag har han inte fått del av.

Han har redovisat sina fält med arealer exakt enligt den SAM-ansökan som lämnas till Jordburksverket varje år. Totalarealen kan tyckas låg men han har inte

medräknat de skyddszoner som ligger längs vattendrag, trädridåer samt runt Ringsjöverket. Ingen aktiv odling sker där utan de är besådda med gräs som slås en gång per år som enda åtgärd. Dessa fältdelar ska rimligtvis inte medräknas i åkerarealen som grund för andelstalsberäkning. Den totala arealen för hans åkermark är 138 ha. Detta är även den areal som framgår av fastighetstaxeringen. Den tidigare angivna arealen 141 ha som han tidigare uppgett är gjord på en annan grund. Alla transporter beräknas från brukningscentrum och vägsträckan till samtliga fält blir därför 100 meter. Åkertransporterna innebär därför att 3,97 ha räknas efter 0,83 km, 21,59 ha efter 0,555 km, 19,09 ha efter 0,4 km, 13,92 ha efter 0,15 km och 79,42 ha efter 0,1 km. Utfart jordbruk ska räknas efter 138 ha och 0,1 km.

När det gäller skog så är det viktigt att påpeka att de tunga transportererna sker vid slutavverkning som sker med många års mellanrum. I hans fall är den största delen av granskogen nyplanterad på före detta betesmark som ännu aldrig slutavverkats. Hur någon med bestämdhet kan säga var man kör är förvånande. Den areal, ca 5 ha, som ligger längst i öster har en möjlig utfart genom samhället. Oavsett vad lantmätaren finner sannolikt, är sanningen att så skedde senast gallring utfördes. Skotaren körde ut ur skogen och då hans mark slutar på en asfalterad väg var det inga problem att köra ut ur skogen, genom samhället och lägga upplag på en yta som han disponerar. Antalet ton/km per år för skogstransporter ska vara 553 istället för 1296. Skogsområdet som omfattas av det skogsvårdsavtal som finns ska inte belastas, eftersom det inte sker något skogsbruk där. Detta är inte något som omfattas av schablonen till skillnad från frivilliga avsättningar. Detta innebär att skogstransporterna med 6,7 ha räknas efter 0,68 km och 9 ha efter 1,2 km. Övrig skogsareal belastar inte gemensamhetsanläggningen och ska därför inte medräknas.

På hans fastighet finns två vindkraftverk och marken till dessa är utarrenderad genom avtal. Endast ett av verken kan nås från den samfällda vägen. Belastningen på vägen är förumbar och inskränker sig till en servicebil varannan månad. Inget krav på daglig snöröjning finns och något behov av det finns inte heller.

Hyresgästen kör lika ofta genom gården som på den samfällda vägen. Postlådan befinner sig på gården och kan inte nås från den samfällda vägen. Vägen genom gården är även närmare för att nå samhället Stehag. Varken post- eller tidingsbud kör på den samfällda vägen. Sopbilen kör på den samfällda vägen åt ena hållet och kör genom gården åt det andra hållet. Skulle snöröjning behövas av den samfällda vägen finns möjligheten att köra genom gården. Åkermarken kräver ingen vinterväghållning och skogens transporter kan styras till tidpunkter då det är snöfritt, vilket innebär att skogen inte heller kräver vinterväghållning. Dagligt behov av snöröjning föreligger därför inte. Detta motiverar nedsatt tontal på samma sätt som XZX. Alternativt att XZX beräknas med det högre andelstalet. Hans fastighet ligger ute vid allmän väg och har inget eller mycket ringa behov av vinterväghållning. Enligt Hovrätten för Västra Sveriges dom 2003-03-31 (Ö 3116-02) finns det anledning att ta hänsyn till skillnaderna om kostnaderna är stora, vilket de kan förväntas bli för vinterväghållning.

XYX har inte belastats av internttransporter på samma sätt som hans fastighet, även att åkrarna sköts på liknande vis. Bedömningen har gjorts att alla interna transporter sker från brukningscentrum på XZY. Så sker inte i verkligheten. Vid den av domstolen företagna synen framstod det som klart att boende på XZX och XZY inte enbart kör den kortaste vägen ut från anläggningen, utan att de även kör närmsta vägen till Stehag, vilket är vägen genom hans gård. Detta är en betydligt längre sträcka på gemensamhetsanläggningen. Det synes då rimligt att sträckan beräknas så att en del räknas på den längre vägen. Han anser att den ska beräknas med 1/3 för den längre och 2/3 för den kortare sträckan.

Arealen på brukningscentrum har bedömts utifrån flygbilder. Åkermarken har nu schablonmässigt halverats. Arealen är minskad på grund av hästverksamheten. Det rimliga skulle vara att öka åkerarealen om antalet hästar skulle minskas.

Ingen hänsyn har tagits till de in- och uttransporter som sker av grovfoder samt produkter i övrigt avseende XZX. Köttproduktionen kräver stora mängder

halm och det sker transporter med slaktdjur. Bostadens väglängd ska ökas så att 1/3 belastas med 2 km och 2/3 med 0,95 km. Hyreslägenhetens belastning ska räknas som en fullvärdig bostad med 2100 ton/år då den av LM:s gjorda reduktionen härhör från ett rättsfall som handlade om belastningen från varje lägenhet i ett flerfamiljshus som inte är tillämpligt här. XYX ska belastas för åkertransporter, då en del av transporterna sker internt räknas belastningen ner till 1/3 då 2/3 sker internt.

L A har framställt yrkanden gällande kostnader. Hans uppskattning är dock att domstolen i nuläget inte avgör detta, utan att LM:s faktura först måste överklagas. Han motsätter sig helt att han och M K ska stå för hela kostnaden.

G B och **T B** motsätter sig allt som yrkas av H W och yrkar att LM:s beslut ska stå fast.

Till stöd för sin talan anför de i huvudsak följande. Ingen omräkning av andelstalen ska ske. Inga nya omständigheter har tillkommit i H Ws överklagande efter LM:s bedömning. LM hade tillgång till allt material vid sitt beslutsfattande den 3 december 2014.

LM har tydligt angett att jordbruksfastigheter alltid beräknas för tontal 110/ha och syftar till att beräkna den externa trafiken till och från brukningscentrum från allmän väg. LM har också angett att all åkermark som finns på fastigheten ska räknas men inte den mark som används som bete. H W har angett att andra delägare gjort detaljerade beräkningar av körsträckor och arealer i syfte att minimera sina egna andelstal. Det är korrekt att beräkningar har skett men inte i syfte att minimera sina andelstal. De har uppgett fastigheternas exakta användning för att öppet redovisa och ta ansvar för konsekvenserna av LM:s bedömning.

H W har redovisat arealer enligt SAM-ansökan men har inte angett den totala arealen. Den totala arealen har LM uppgifter på så den kan rimligen inte

ifrågasättas. Den areal som H W hänvisar till kan däremot ändras högst påtagligt. Ingen vet hur framtiden ser ut med bidragspolitiken till jordbruksfastigheter. Alltså ska hela H W areal räknas med. Det finns ingen anledning att hans areal ska reduceras när inte andras har reducerats.

Alla fastighetsägare har öppet redovisat hur fälten används och hur alla in- och utfarter används i verkligheten. LM har, som de uppfattat det, gjort en genomsnittlig beräkning eftersom det är omöjligt att göra en exakt mätning. Övriga fastigheter har också bedömts på detta genomsnittliga beräkningssätt. H Ws fastighet har inte särbehandlats.

H W har tidigare inte berättat att den som arrenderar mark på XXX också har köttproduktion. Marken vid vindkraftverken används som mellanlagringsplats för gödsel som kommer från arrendatorns köttproduktion. Gödseltransporter sliter på vägar och dessa transporter ska belasta XXX. Efter mark- och miljödomstolens syn i maj månad 2015 har det skett omfattande transporter på den gemensamma vägen. Fastgödsel har transporterats in till lagringsplatsen vid det ena vindkraftverket, vilket även finns dokumenterat i bild.

H W har aldrig ersatt samfälligheten för extra slitage på vägen på grund av att han forslat ut betydande mängder timmer och flis. Han har heller aldrig meddelat styrelsen när han tänker köra ut timmer, vilket man ska göra enligt Riksförbundet för enskilda vägar.

Skog ska beräknas normalt med 42 ton i området. H W har nedjämkats till 36 ton för att ta hänsyn till att det bl.a. finns många skiften och att viss del är bevarandevärd skog. H Ws fastighet har redan fått rabatt på tontalet och ska då inte dessutom få lägre areal än vad det faktiskt finns.

Att det kommer en servicebil varannan månad till vindkraftverken stämmer inte. De ser direkt när vindkraftverken inte snurrar och då kommer det en servicebil. Det finns säkert en servicebok på vindkraftverket för att kontrollera detta. Självklart

används samfällighetens väg utav dem som sköter vindkraftverket. De ser även att hyresgästen använder sig av samfällighetens väg dagligen. Det finns ingen anledning till att H Ws uthyrningsbostad skulle ha lägre tontal än övriga fastigheter. Den genererar lika mycket transporter som alla andras.

Om H W ska undantas från vinterväghållning ska även XYX undantas. Den fastigheten består endast av mark och inga byggnader.

L A yrkar att H Ws överklagande avläs och att LM:s beslut ska stå fast. Hon yrkar reduktion av LM:s kostnadsberäkning. Hon yrkar också att förrättningskostnaden ska betalas av H W och M K som försatt samfälligheten i denna situation. Begäran om borträkning av skyddszoner ska avslås. Vägsträckan till skogen ska vara 1 200 meter. Begäran om undantag från vinterväghållning ska avslås. Hon kan tänka sig en korrigering av tontalen på åkermark gällande XYX och XZZ. Bedömer mark- och miljödomstolen att det är felaktigheter i tontalsberäkningen av XZX och dess uthyrningslägenhet ska detta korrigeras. En annan felaktighet i förrättningsbeslutet är att utfartsvägen för XXZ och XXY bedöms olika. I verkligheten skiljer det ca 5 meter.

Till stöd för sina yrkanden anför hon i huvudsak följande. Att utesluta skyddszoner för att minska areal är inte rimligt då dessa kan ändras. Gällande XXX:s skog ska 30 ha belasta föreningen, eftersom det är denna uppgift som H W lämnat som grund vid tillfällena då de sökt bidrag. Någon annan arealuppgift har aldrig lämnats till samfällighetens kännedom.

Att vända vid vindkraftverket på så sätt som H W påstår samt att backa mer än 150 meter tillbaka med timmerbil och släp för lastning vid upplag verkar osannolikt. Utomstående får bedöma rimligheten i uttransporter via villområdet vid slutavverkning. Bedöms det inte som realistiskt bör XXX inte undantas dessa 5 ha skog.

XXX befriades från vinterväghållning vid förrättningen 1989, trots att det då på fastigheten bedrevs grisproduktion och spannmålshantering. Det finns även en torkanläggning som idag används optimalt även om grisproduktionen har upphört. Vägen används för lastbilar och traktorvagnstransporter för spannmål under hela vintern. Även fastgödseltransporter och transporter med kalkvatten belastar vägen. Vindkraftverket på XXX kräver regelbunden service vinter som sommar. Skötsel av skogen sker även vintertid, så även jakt och rekreation m.m. Det finns ingen anledning att tillmötesgå H Ws önsknings om befrielse från vinterväghållning.

Hon bestrider H Ws yrkande om ny beräkning av väglängden och beräkning av hyresfastigheten på XZX. Lägenheten kan inte användas av en barnfamilj eller liknande då det är en ståltrappa och lägenheten är belägen på andra våningen. Det är därtill nära till stall och gödselstad som ger lukt och ljudproblem. Lägenheten används för närvarande som generationsboende, där inneboende har sin huvudsakliga verksamhet på gården och har stor tolerans med olägenheterna. Lägenheten är fullt jämförbar med uthyrningsbostaden på XXX.

Sedan lantmäteriförrättningen 1989 har i princip inga förändringar skett avseende arealer på XXX. Det som skett är att uthyrningsfastigheten har upprustats för åretruntboende. Vindkraftverk har uppförts och regelverket för snöröjning har förändrats. H Ws omräkningsmodell för areal är därmed inte relevant.

Ansökan om ny förrättning lämnades in av H W och M K. Enligt uppgift fick de möjlighet att lämna in sina fastighetsuppgifter. Detta låg sedan till grund för förslag till beslut för samtliga andelsägare och inbjudan till förrättningsammansamling i augusti 2014. Lantmäteriets förslag till beslut var helt felaktigt. Lantmäteriet borde begärt in fastighetsuppgifter från samtliga andelsägare före förslag till beslut. Detta handhavande, att inte samla in fastighetsuppgifter från samtliga, orsakade mycket onödig tid och arbete både för lantmäteriet och andelsägarna. Detta bör reducera de totala lantmäterikostnaderna. Hela

förrättningskostnaden ska tilldelas H W och M K som försatt samfälligheten i denna situation. Sannolikt blir förändringarna i andelstalen marginella. Detta har hon påpekat vid flera årsmöten. Eftersom arealer inte i större omfattning har förändrats och inte heller lantmäteriets beräkningsgrunder sedan 1989. För detta hade de inte behövt en kostsam förrättning som i dagsläget uppskattas till 80 000 kr. H W och M K hade därtill möjlighet att granska utlåtandet till första förslag till beslut. Enligt M K granskade man bara sina egna fastigheter. Detta trots att man var styrelseledamöter och förslaget var uppenbart helt felaktigt. Sektionsindelning sommar/vinter har erbjudits H W vid flera tillfällen, vilket han konsekvent har motsatt sig.

E Å och **A D** motsätter sig det som yrkas i överklagandet.

Till stöd för sin talan anför de i huvudsak följande. LM:s bedömning verkar rimlig och väl avvägd. Skyddszoner och trädor är ytor som man kan välja att bruka eller inte. Marken kan tas i bruk med kort varsel om det önskas. De flesta skogsfastigheter har frivilliga avsättningar. Dessa utgår de ifrån att de är inräknade i schablonsummorna. LM:s formulering om vinterväghållning är fullt rimlig. Skulle H W undantas från vinterväghållningen behöver schablontalen för hela förrättningen omvärderas, vilket också innebär att andelstalen för övriga året måste räknas om efter nya schabloner. Det produktionsområde som vägsamfälligheten ligger i är Götalands mellanbygder, detta enligt statistiska centralbyrån som tar fram statistik över dessa.

A N och **J N**, **J K** och **M K** samt **B A** har getts tillfälle att yttra sig men har valt att avstå.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen har hållit sammanträde och syn i målet.

Kostnaderna för anläggningens utförande ska bestämmas efter vad som är skäligt med hänsyn främst till den nytta fastigheten har av anläggningen. Kostnaderna för

anläggningens drift ska bestämmas efter vad som är skäligt främst till den omfattning i vilken fastigheten beräknas använda anläggningen (15 § anläggningsslagen, 1973:1149, AL). LM har beslutat om samma andelstal för både utförande och drift. LM har använt den s.k. tonkilometermetoden där trafikmängd, mätt i ton, multipliceras med väglängd, mätt i kilometer. Dessa delar av anläggningsbeslutet är inte tvistiga.

Åkermark

H W ifrågasätter att hans åkermark ska belastats med både 170 och 110 ton. LM har här gjort en uppdelning på interna transporter, d.v.s. transporter mellan åkrar och brukningscentrum, och externa transporter, d.v.s. transporter mellan brukningscentrum och allmän väg. Trafikmängden för interna transporter har beräknats efter 170 ton och för externa transporter med 110 ton. Lantmäteriet har utfärdat rekommendationer för tillämpning av tonkilometermetoden (Lantmäteriets dnr 401/2010-2025). Där anges 170 ton/år för interna jordbrukstransporter och 110 ton/år för externa transporter. Dessa rekommendationer gäller för Götalands södra slättbygder och Götalands mellanbygder. H W yrkar att de rekommendationer som gäller för Götalands skogsbygder ska användas d.v.s. 130 respektive 90 ton/år. Han hänvisar till en karta som visar de olika zonerna i södra Sverige. Det är inte möjligt att med säkerhet avgöra till vilken zon gemensamhetsanläggningens båtnadsområde hör. Båtnadsområdet är i huvudsak ett åkerlandskap. Oavsett hur kartan, som har ungefärlig skala 1:6 000 000, ska tolkas finner domstolen skäligt att, i likhet med LM, följa Lantmäteriets rekommendation för Götalands södra slättbygder och mellanbygder.

LM har utgått ifrån en åkerareal om 141 hektar på XXX. H W hävdar att åkerarealen är 138 hektar. Skillnaden beror på de skyddszoner som ligger längs vattendrag, längs trädridaer och runt Ringsjöverket. Där har H W ingen aktiv odling. De är dock besådda med gräs som slås en gång per år. Ägarna till Väringe XYY och XZX motsätter sig att skyddszonerna undantas. De kan när som helst plöjas upp och alstrar redan i dag en viss trafik eftersom gräset på skyddszonerna kan skördas till hö och ensilage. H W har inte visat att

LM har räknat in areal som inte lätt kan plöjas upp igen. Han har inte heller visat att LM har behandlat skyddszonerna annorlunda på hans fastighet än på övriga delägande fastigheter. Domstolen utgår ifrån att den totala arealen är 141 hektar, varav 73 hektar har utfart mot allmän väg och därför endast använder sträckan från allmän väg till brukningscentrum, 100 meter, för interna transporter. 68 hektar har utfart direkt på ga:3.

Interna transporter

H W har redovisat varje infart från vägen till hans åkrar väster om brukningscentrum. Redovisade lägen för infarterna till fält nummer 3, 4 och 7 har ifrågasatts av ägarna till XYX och XZY. LM har efter studier av flygbilder kommit fram till en genomsnittlig väglängd på 570 meter. Ett mot arealerna vägt medelvärde av Wöhlecks redovisade väglängder ger en genomsnittlig väglängd på 430 meter. Domstolen ska vid bedömningen av väglängden bortse från tillfälliga förhållanden som snabbt kan ändras, t ex arrendeavtal, gödselhantering och avtal med maskinstationer. Domstolen har att utgå ifrån en normal användning av fastigheterna. Vid synen framkom att det finns flera utfarter på vägen och att olika utfarter kan användas från samma fält beroende på hur tunga transporter det är fråga om. Det är därför inte möjligt att exakt beräkna den genomsnittliga väglängden. Utfarten som är belägen 555 meter från brukningscentrum synes vara väl använd. Något större areal ligger öster om denna punkt. Vid en samlad bedömning finner domstolen skäligt att justera ned den genomsnittliga väglängden för XXX:s interna åkertransporter till 500 meter. Det totala antalet tonkm för interna transporter blir $170 \times 0,1 \times 73 + 170 \times 0,5 \times 68 = 7\,021$ tonkm/år.

Externa transporter

Åkerarealen ska enligt ovan beräknas till 141 hektar. Antalet tonkm för externa transporter blir $110 \times 141 \times 0,1 = 1\,551$.

Skog

LM har utgått ifrån att XXX har 30 hektar skog och använder 1,2 km av vägen. H W har invänt att fem hektar i östra delen av fastigheten har en

möjlig utfart österut genom Stehags samhälle. Även om denna utfart faktiskt har använts vid något tillfälle konstaterar domstolen att den inte är rättsligt säkerställd. Domstolen räknar in denna areal eftersom den enda rättsligt säkerställda utfarten är via ga:3.

Det är normalt att en del av skogen är undantagen från rent produktionsskogsbruk genom frivilliga avsättningar som är en förutsättning för miljöcertifieringar. Det är beaktat i den schablon som har använts för samtliga fastigheter. De 3,1 hektar som är skyddade genom ett 50-årigt skogsvårdsavtal med Skogsstyrelsen bör dock föranleda en viss reducering av arealen, likaså att en del av skogsarealen är skogsholmar i åkerlandskapet och därför kanske inte brukas lika intensivt. Domstolen finner därför skäligt att reducera skogsarealen till 25 hektar.

Domstolen noterar att LM har räknat med en trafikmängd på 36 ton per hektar och år vilket är lägre än den rekommendation som Lantmäteriet har för ett område som omfattar Skåne, Blekinge och Halland, nämligen 42 ton per hektar och år (Lantmäteriets PM med Dnr 401/2010-2025). Domstolen finner inget skäl till att frångå Lantmäteriets rekommendation.

När det gäller väglängden utgår domstolen ifrån att XXX använder vägen i stället för att köra över en åker. Vindfällena m.m. kan behöva transporteras ut från skogen även under vegetationsperioden. En liten del av skogsarealen gränsar till ga:3 600 – 700 meter från den allmänna vägen. Det kan vara så att virkestravar läggs något österut där det finns en vändmöjlighet, åtminstone när det är snöfritt och inte alltför blött. Det är svårt att avgöra om förare av timmerlastbilar ser det som bekvämare att vända eller att fortsätta rakt fram efter lastning och därmed använda hela den gemensamma vägens längd, 2,7 km, för en enkel resa. Om väglängden reduceras till en kilometer har domstolen beaktat både den eventuella möjligheten att lastbilar vänder och att viss skogstransport kan ske över åkern vid tjänliga förhållanden. För skogstransporter blir därför antalet tonkm $25 \times 42 \times 1 = 1\ 050$.

Vindkraftverken

De två vindkraftverken på XXX har inte påverkat andelstalet trots att det västra alstrar en viss trafik med servicebilar.

Bostad

Det finns två bostäder på XXX. Fastighetens huvudbyggnad har direktutfart mot allmän väg och har därför inte belastats med något andelstal alls. Dessutom finns en helårsbostad som hyrs ut. LM har utgått ifrån att all trafik från denna bostad sker via gemensamhetsanläggningen. H W hävdar att denna bostad har en alternativ utfartsmöjlighet. Även om denna möjlighet används i någon utsträckning utgår domstolen ifrån att en utfart via gemensamhetsanläggningen är den bekvämaste och därför den mest frekvent använda. Påverkan på andelstalet om utnyttjandegraden för uthyrningsbostaden minskas med några tiondelar är mycket marginell.

Domstolen finner därför ingen anledning att ändra LM:s beslut i denna del.

Domstolen har vid bedömningen vägt in att huvudbyggnaden inte har belastats med något andelstal alls.

Vinterväghållning

XXX undantogs från vinterväghållning när ga:3 bildades 1989. Enligt H W var skälet att brukningscentrum ligger nära den allmänna vägen och att inget behov av daglig snöröjning därför förelåg. Han anser att andelstal för vinterväghållning avseende hyresbostaden möjligen kan beräknas men vaken post eller tidningsbud använder vägen dagligen.

H W åberopar två rättsfall. Hovrätten för Västra Sverige 2003-03-31 (Ö3116-02) och 93:22 i Lantmäteriets rättsfallssamling. I det förstnämnda rättsfallet var frågan om fritidshus och permanentus skulle åsättas samma andelstal eller om fritidshusen, som rimligen har ett mindre behov av vinterväghållning, skulle åsättas ett lägre andelstal. Enligt hovrättens dom fick alla samma andelstal. Utslaget ger inget stöd för att befria XXX från vinterväghållning. I det andra rättsfallet bildades visserligen en särskild sektion för snöplogning. Här var det dock fråga om en enda delägarfastighet som var bebyggd medan alla övriga var obebyggda

skogsfastigheter. Gemensamhetsanläggningen var belägen i Värmlands län där snörika vintrar är mer frekventa än i Skåne.

En förklaring till att XXX undantogs från vinterväghållning vid förrättningen 1989 kan vara att den f.d. arbetarbostaden vid det tillfället var obebodd. Det är ostridigt att den idag är uthyrd som helårsbostad. Dessutom har två vindkraftverk uppförts på XXX sedan 1989. Även om fastighetsägaren inte har förbundit sig att snöröja vägen är det ändå viktigt att servicefordon kan komma fram även om det är en snörik vinter. Även skogstransporter sker normalt vintertid. Domstolen ser ingen anledning att undanta XXX från vinterväghållning eller att inrätta en sektion för vinterväghållning.

XYX och XZY

Det framgår av förrättningskartan att XYX och XZY, som är i samma ägares hand, inte behöver använda den samfälliga vägen för interna transporter mellan åker och brukningscentrum. Att fastigheten sköts av en s.k. maskinstation är ett tillfälligt förhållande som när som helst kan ändras. Det finns därför inte anledning att av detta skäl frånga de schablontal som används för övriga fastigheter i gemensamhetsanläggningen. LM har med hjälp av flygbilder bedömt att halva arealen är åker och halva bete. Domstolen ser ingen anledning att ifrågasätta denna fördelning oavsett antalet stallplatser på XZY.

XZX

H W har inte redovisat någon grund för att väglängden för åkertransporter på fastigheten skulle vara för lågt beräknad. På fastigheten bedrivs ekologisk köttproduktion. Det innebär att foder produceras på gården med hjälp av gödsel från djuren och solenergi vilket minskar transportbehovet. Domstolen bedömer därför att anledning saknas att frånga det schablontal för trafikmängd som har tillämpats för övriga fastigheter inom ga:3.

Förrättningskostnader

Det framgår inte av handlingarna om LM har fakturerat, och i så fall vilket belopp. Domstolen kan därför inte ta upp frågan om nedsättning av förrättningskostnaden i detta mål. När fakturering sker lämnas en besvärshänvisning.

Förrättningskostnaderna ska, om anläggningsbeslut meddelas, fördelas mellan ägarna av de fastigheter som ska delta i anläggningen efter vad som är skäligt (29 § första stycket AL). Det har ansetts att framförallt nyttan ska vara vägledande vid denna skälighetsbedömning (prop. 1973:160 s. 243 x). Normalt torde därför fördelningen kunna ske på det sätt LM har gjort, nämligen efter andelstal för anläggningens utförande. Vid en omprövningsförrättning kan det dock ibland vara rimligt att sökanden får svara för större delen av kostnaderna, även när förrättningen resulterar i ett nytt anläggningsbeslut (prop. 1966:128 s. 271 y). I detta fall omprövas ett anläggningsbeslut som togs så sent som 1989. Domstolen finner därför skäligt att sökandenas fastigheter ska svara för en något större del av förrättningskostnaderna än vad som motsvaras av andelstalet. Sökanden är ägarna till XXX (H W) och ½ av XXZ (M K). Dessa fastigheters andelstal motsvarar 29,33 respektive 3,56 procent. Domstolen finner skäligt att dessa fastigheter ska åläggas att betala 40 respektive 5 procent av förrättningskostnaderna. 55 % ska fördelas mellan övriga delägare i gemensamhetsanläggningen proportionellt mot respektive fastighets andelstal.

Det innebär följande.

XXY	2,0
XXZ	5,0
XXX	40,0
XYX	2,6
XZX	24,9
XYY	6,9
XYZ	7,9
XZY	<u>10,7</u>
	100,0

Sammanfattning

Domstolen minskar andelstalet för XXX på följande sätt:

Andelstalet för åkertransporter minskas till 7 021

Andelstalet för skogstransporter minskas till 1 050

Andelstalen för helårsbostad, jordbruksutfart och bete, 357, 1 551 respektive 180, ändras inte.

Andelstalet (= antalet tonkm/år) för XXX blir således 10 159.

Andelstalen för övriga fastigheter ändras inte. Summan av samtliga andelstal för gemensamhetsanläggningens delägarfastigheter uppgår därmed till 34 074.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)

Överklagande senast den 7 januari 2016.

Carl-Göran Heden

Åke Pettersson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Carl-Göran Heden, ordförande, och tekniska rådet Åke Pettersson. Målet har handlagts av beredningsjuristen Anna Hasselberg Fridh.